

[Aksel Larsen.]

stemmelse med mine udtalelser ved første behandling og i fuld konsekvens af dem. Min mening om håndskrifterne kender alle: håndskrifterne er det islandske folks bedrift, og de bør derfor i størst mulig grad også, om jeg så må sige rent fysisk eller juridisk blive islandsk eje.

Forhistorien til det hele kan siges meget kort. Ved den islandske histories morgen begyndte man i Island at skrive bøger på sit modersmål. Mens de andre nordiske folk byggede katedraler for deres latinske messer, bearbejdede islændingene skind og lavede blæk af urter og sten for gennem det skrevne ord at lave sig kulturmindesmærker. Med enestående flid under barske livsforhold yderst mod nord og i megen fattigdom evnede man at række denne kultur videre fra generation til generation gennem afskrifter og afskrifters afskrifter, og alt dette begyndte længe før bogtrykkerkunstens opfindelse.

Der kan under sådanne omstændigheder med en sådan forhistorie ikke være tvivl om, at om man vil acceptere ordet kulturreje eller ikke vil acceptere det, så hører disse håndskrifter hjemme i Island, de bør være det islandske folks eje, fysisk eller juridisk, eller hvordan man nu vil udtrykke det. Jeg ved godt, at man forsøger at sondre og taler om det, som islændinge kun har afskrevet, eller at man taler om, at i disse håndskrifter, i sagaerne og andetsteds, findes meget, som ikke er islandsk kulturgods, men som er hentet fra andre folk. Det ved jeg også alt sammen, men jeg har ikke truffet nogen dansker, heller ikke nogen konservativ dansker, som hævder, at H. C. Andersens eventyr ikke er danske, fordi der i dem indgik meget arvegods fra andre folks litteratur. Jeg har aldrig truffet nogen, der påstår, at Shakespeares dramaer ikke er shakespeare-ske, fordi der i dem indeholdes meget, som er hentet andetstedsfra.

Jeg kan altså ikke se andet, end at vi har en om ikke andet så moralsk pligt og nordisk broderskabspligt til at bringe denne sag i orden og få en orden om de islandske håndskrifter, som tilfredsstiller det islandske folk. Men måden, hvorpå vi gør det, er ikke ligegyldig, og jeg er nødt til at sige — og det ved man, det er min mening — at forberedelsen af løsningen i 1961 kunne

have været adskilligt bedre, og jeg synes, at når regeringen lagde lovforslaget på is, ikke lod det stadfæste, og når det nu er blevet genfremsat efter 3½ års pause, så måtte der have været tid, ro og atmosfære til at forhandle nærmere om sagen, og så måtte det, hvad ikke var muligt i 1961, være folketinget som sådant, der for alvor tog sig af det. Jeg mener i øvrigt principielt, at når en sag — det være et lovforslag eller noget andet — af en regering er overleveret til folketinget til behandling, så tilhører den folketinget, indtil folketinget enten har vedtaget lovforslaget eller afvist det eller gjort noget andet ved det. Derfor må det være folketinget, der disponerer over behandlingsmåden og over, hvad der skal ske, og jeg har derfor forestillet mig, at også i denne sag måtte det nu, når vi efter denne lange pause fik lovforslaget til behandling i folketinget igen, være folketinget, repræsenteret ved folketingsudvalget, der virkelig skulle arbejde med sagen og få den bedst mulige løsning.

Jeg er nødt til at sige det, som det er. Folketingsudvalget har ikke arbejdet; det har ikke forhandlet. Ja, folketingsudvalget har stillet spørgsmål, det har bedt om oplysninger, det har bedt om materiale, og det har fået et bjerg af materiale, og folketingsudvalget er ganske godt orienteret gennem dette materiale. Men da man var blevet sådan tilstrækkelig orienteret til, at nu kunne man begynde at forhandle om sagerne, så skulle arbejdet ganske pludselig afsluttes. Jeg havde ikke ventet en sådan afslutning. Jeg havde ventet, at så kunne man give sig til at tale om tingene og foreløbig lægge en arbejdsplan for folketingsudvalget, og da det blev foreslået, at nu skulle vi afgive betænkning på et tidspunkt, hvor vi ingen reelle forhandlinger havde haft, så stillede jeg mit forslag — som mærkværdigt nok har forbavset i hvert fald en del pressefolk, der altså mener, de klarer sig bedst, hvis de ikke følger med i, hvad der siges fra folketingets talerstol — så stillede jeg mit forslag om, at der skulle nedsættes et underudvalg, bestående af ordførerne, at dette skulle snakke om sagerne, forhandle til forskellig side med videnskabsmænd, danske og andre nordiske videnskabsmænd, og at det også skulle foretage en rejse til Island for at forhandle